

Шумовецька Світлана Павлівна,
доцент кафедри психології, педагогіки
та соціально-економічних дисциплін
Національної академії Державної
прикордонної служби України
ім. Б. Хмельницького, доктор педагогічних
наук, доцент

ВИВЧЕННЯ МОВИ ТА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Для належного виконання завдань професійної діяльності офіцер-прикордонник повинен уміти належним чином налагоджувати контакти, на високому рівні користуватись усіма мовними засобами. Саме тому навчання курсантів доречно, точно, граматично правильно користуватись мовою є важливим завданням професійної освіти. Важливо вчити майбутніх офіцерів знаходити ефективні шляхи та засоби спілкування, налагоджувати ефективну комунікацію у різних ситуаціях професійної діяльності, зокрема йдеться про вплив на підлеглих під час організації охорони державного кордону, роботу з місцевим населенням, спілкування з громадянами України та іноземцями у пунктах пропуску через державний кордон, з експертами з інших галузей знань/видів правоохоронної діяльності, представниками прикордонних відомств суміжних держав.

Для проведення занять мовні факти важливо групувати залежно від смислів і ситуацій, які вони обслуговують, важливості їх значення в професійній діяльності. Звідси – комплексний характер подання мовних знань, організація систематичної роботи курсантів з лексичним і граматичним матеріалом, виконання ними практичних і творчих робіт. Культура писемного фахового мовлення – це передусім вміння грамотно писати, правильно добирати мовно-виражальні засоби. З огляду на це велику увагу під час вивчення дисципліни потрібно надавати роботі щодо практичного оволодіння нормами літературної мови, користування нормативними засобами у практичних мовленнєвих сферах.

Визначальним в роботі над мовним матеріалом є вивчення норм як сукупності найпридатніших для обслуговування суспільства засобів мови. На навчальних заняттях доцільно розглянути основні комунікативні ознаки культури мовлення, нормативність добору мовних засобів, загальні вимоги до слова у документі, доцільність вживання іншомовних слів, термінів, синтаксичні особливості писемного мовлення.

Ще один напрямок роботи – це вивчення особливостей усного та публічного спілкування. Тут визначальним має бути формування уявлень про мовний етикет, вивчення формул мовного етикету, результативного обговорювання справ, правил діалогу [1; 2].

Ефективному засвоєнню навчального матеріалу під час вивчення «Української мови за професійним спрямуванням» повинна сприяти така організація занять, за якої курсантам треба долати низку труднощів, знаходити шляхи для їх вирішення.

Отже, під час викладання навчальної дисципліни «Української мови за професійним спрямуванням» визначальним має бути спрямованість матеріалу на розвиток мовленнєвих здібностей курсантів, удосконалення їхніх комунікативних умінь. Завдання викладача – сприяти результативному набуттю курсантами навичок писемного й усного мовлення, розумінню значення мови для подальшого професійного становлення.

Список використаних джерел

1. Відомчі стандарти культури прикордонної служби: практ. посіб. на щодень. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2009. 52 с.

2. Культура прикордонного контролю в пунктах пропуску через державний кордон України : навч. посіб. / О. А. Більковський, О. А. Жданенко, Ю. І. Сердюк та ін. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ ім. Б. Хмельницького, 2010. 142 с.

Шутенко Світлана Василівна,

т.в.о. завідувача кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ

МОВНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ

В умовах воєнного стану ключового значення набуло питання функціонування державної мови, яка є базовим складником української нації, визначальним чинником нашої ідентичності, інструментом об'єднання українського суспільства, засобом зміцнення державної єдності та збереження територіальної цілісності, незалежної державності України.

Мовною ситуацією називають сукупність усіх мов, територіальних і соціальних діалектів, функціональних стилів тощо, які використовуються в країні для забезпечення комунікації на всіх суспільних рівнях.

Складність мовного питання виникла не спонтанно. Саме трагічна історія Української держави обумовила його гостроту в сучасній Україні. Ціла низка царських наказів, як то Валувський циркуляр, Емський указ та ін. про заборону нашої мови, шкіл, церковних служб, книжок, преси, вистав у часи окупації українських земель російською імперією, так і русифікаторська політика в радянські часи, що не лише обмежувала сферу використання, а й забороняла використання української мови. Така політика спричинила те, що українська мова була практично витіснена з мовно-інформаційного простору міст, засобів масової інформації, сфери обслуговування, асоціювалася з непrestiжністю та безперспективністю,